İDARİ VE TEKNİK ŞARTNAME

Programın Adı	**2026 Yılı Teknik Destek Programı**
Proje Kodu	TR42/26/TD/0027
Proje Adı	Sakarya Kırsal ve Tarımsal Alanlarda Yeşil Dönüşüm Eylem Planı ve Stratejik Yol Haritası
Başvuru Sahibi	Sakarya Büyükşehir Belediyesi
Başvuru Dönemi	Temmuz - Ağustos

1. **Program kapsamında başvuru yaptığınız öncelik türü:**
   Öncelik 4 - Yeşil Dönüşüm

2. **Faaliyetler ve beklenen çıktılar:**

Alınan Hizmet Kapsamında Gerçekleştirilecek Faaliyet ve Çıktılar
Mevcut Durum Analizi: Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanlarında yeşil dönüşüm perspektifi ve sürdürülebilir tarım yaklaşımı çerçevesinde mevcut durum, sorunlar, ihtiyaçlar, fırsatlar ve gelişme potansiyelleri analiz edilecektir.
Saha Çalışmaları: Mevcut durum ve ihtiyaçların yerinde değerlendirilmesine yönelik Sakarya'nın farklı ilçe ve kırsal alanlarında saha çalışmaları gerçekleştirilecektir. Çalışma kapsamında farklı paydaş gruplarını temsil edecek şekilde en az 20 ilgili paydaş ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilecektir.
Anket Çalışması: Yeşil dönüşümün mevcut durumu ve ihtiyacına yönelik bir anket çalışması için veri seti oluşturulacak ve Sakarya Büyükşehir Belediyesinin belirleyeceği ve farklı paydaş gruplarını mümkün olduğunca temsil edecek en az 200 katılımcıya anket uygulanacaktır.
Çalıştay ve Çalıştay Raporu: Mevcut durum ve gelecek eğilimleri analizi, saha çalışmaları, anketler ve paydaş görüşmelerinden elde edilen bulgular doğrultusunda öncelikli sorunlar, ihtiyaçlar, fırsatlar ve müdahale alanları paydaş katılımlı bir çalıştayda değerlendirilecektir. Çalıştayın içerik, metodoloji, katılımcı yapısı, çalışma grupları, moderasyon ve raporlama süreçleri Yüklenici/Danışman tarafından gerçekleştirilecek ve çalıştay sonuçları raporlanacaktır. Söz konusu çalıştay masrafları bütçesi Sakarya Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılanacaktır.
Öncelikli Müdahale Alanları ve Stratejik Çerçevenin Oluşturulması: Doküman ve veri analizi, gelecek eğilimleri ve projeksiyonlar, saha çalışmaları, anketler, paydaş görüşmeleri ve çalıştay sonuçları birlikte değerlendirilerek Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanlarında yeşil dönüşüm perspektifinden sürdürülebilir tarıma ilişkin öncelikli odak ve müdahale alanları belirlenecektir.
Eylem Planı ve Stratejik Yol Haritası: Belirlenen öncelikli müdahale alanları, stratejik amaçlar ve hedefler doğrultusunda 2027–2032 dönemine yönelik uygulanabilir faaliyet ve eylemler belirlenerek Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanlarında yeşil dönüşüm perspektifinden sürdürülebilir tarıma ilişkin Eylem Planı ve Stratejik Yol Haritası hazırlanacaktır.
İzleme ve Değerlendirme Mekanizması: Belirlenen stratejik amaç, hedef ve eylemlerin uygulama süreçlerinin takip edilebilmesi amacıyla performans göstergeleri, veri kaynakları, izleme periyotları, sorumlu kurum ve kuruluşlar ile raporlama yöntemlerini içeren bir izleme ve değerlendirme mekanizması oluşturulacaktır.
Koordinasyon, İlerleme Toplantıları ve Taslak Çalışmanın Sunulması: Yüklenici ile İdare/proje ekibi arasında çalışma sürecinin koordinasyonunu sağlamak amacıyla ayda en az bir koordinasyon toplantısı gerçekleştirilecektir.

*Beklenen çıktılar arasındaki maddeler Ajans tarafından incelenecek ve gerekli görülenlere (*) işareti eklenecektir. (*) ile işaretli olan faaliyetler tamamlandıktan sonra, yapılan işin niteliğinin uygun olup olmadığının kontrolü için İzleme ve Değerlendirme Birimi ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. (*) ile işaretli aşamalarda ortaya çıkan eksiklikler nedeniyle proje çıktısının Ajans tarafından yetersiz bulunduğu durumlarda, Ajans hizmet tutarından kısmi olarak kesinti yapma hakkını saklı tutar.

3. Proje kapsamında talep edilen danışmanlık faaliyetinin içeriği:

1. **Mevcut Durum Analizi:** Yüklenici/Danışman tarafından Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanlarında mevcut durumun, sorunların, ihtiyaçların, fırsatların ve gelişme potansiyellerinin ortaya konulmasına yönelik kapsamlı bir doküman ve veri analizi gerçekleştirilecektir.

   Bu kapsamda; ulusal ve uluslararası politika ve stratejiler, Türkiye ve dünyadaki güncel gelişmeler ve eğilimler, ilgili mevzuat, bölgesel ve yerel plan ve stratejiler, Sakarya Büyükşehir Belediyesi ve ilgili kurumların plan, program, rapor ve proje dokümanları, mevcut istatistiki veriler, sektörel çalışmalar ve konuya ilişkin diğer güncel kaynaklar incelenecektir.

   Mevcut durum değerlendirmesinde, Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanları yeşil dönüşüm perspektifi ve sürdürülebilir tarım yaklaşımı çerçevesinde ele alınacak; özellikle aşağıdaki hususlar değerlendirilecektir:

   - Tarımsal üretim yapısı, üretim desenleri ve mevcut üretim kapasitesi,
   - Kırsal alanların ekonomik ve sosyal yapısı ve kırsal ekonomik faaliyetler,
   - Tarımda kullanılan doğal kaynakların, özellikle su ve toprağın durumu ve kullanım biçimleri,
   - Sürdürülebilir ve kaynak verimli tarımsal üretim uygulamaları,
   - Tarımsal üretimde girdi, enerji ve su verimliliği,
   - İklim değişikliğinin tarımsal üretim ve kırsal alanlar üzerindeki mevcut ve öngörülen etkileri ile iklim değişikliğine uyum kapasitesi,
   - Tarımsal atıkların yönetimi, yeniden kullanımı ve döngüsel ekonomi potansiyeli,
   - Yenilenebilir enerji kaynaklarının tarımsal üretim ve kırsal alanlarda kullanım potansiyeli,
   - Tarımda dijitalleşme, akıllı tarım, teknoloji ve yenilikçi üretim uygulamaları,
   - Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması, pazarlanması ve katma değerinin artırılmasına yönelik mevcut kapasite ve gelişme alanları,
   - Üretici örgütlenmesi, kooperatifler ve üreticiler arası iş birliği yapıları,
   - Kırsal alanların ekonomik dayanıklılığı ve alternatif gelir kaynakları,
   - Tarımsal üretime yönelik mevcut destek, teşvik ve finansman mekanizmaları,
   - Tarım sektöründe insan kaynağı ve bilgi kapasitesi,
   - Tarımsal nüfusun yaş yapısı, gençlerin tarımsal üretime katılımı ve gençlerin tarıma yönlendirilmesine ilişkin mevcut durum ve ihtiyaçlar,
   - Kadınların tarımsal üretim ve kırsal ekonomik faaliyetlerdeki rolü ve güçlendirilmesine yönelik fırsatlar,
   - Yeni nesil tarımsal girişimcilik, genç üreticilik ve kırsal alanda yeni iş modelleri,
   - Tarımsal üretimin geleceği açısından önem taşıyan bilgi, beceri ve yetkinlik ihtiyaçları.

   Bunun yanı sıra, Türkiye'de ve dünyada tarım ve kırsal alanların geleceğine ilişkin güncel eğilimler ve projeksiyonlar incelenecektir. İklim değişikliği, su ve gıda güvenliği, doğal kaynakların sınırlılığı, tarımsal nüfusun yaşlanması, gençlerin tarımdan uzaklaşması, teknolojik gelişmeler, dijitalleşme, otomasyon, yapay zekâ ve akıllı tarım uygulamaları, yeni üretim modelleri, değişen tüketici eğilimleri ve sürdürülebilir gıda sistemleri gibi gelişmelerin önümüzdeki dönemde tarım sektörü ve kırsal alanlar üzerindeki olası etkileri değerlendirilecektir.

   Bu değerlendirmeler doğrultusunda, Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanları açısından gelecekte ortaya çıkabilecek riskler, ihtiyaçlar, fırsatlar ve gelişme alanları ortaya konulacaktır. Özellikle tarımsal üretimin uzun vadeli sürdürülebilirliği açısından gençlerin ve yeni nesil üreticilerin sektöre kazandırılması, kırsal ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, teknoloji ve yenilik kapasitesinin artırılması ve insan kaynağının geliştirilmesine yönelik ihtiyaçlar değerlendirilecektir.

   Doküman ve veri analizinden elde edilen bulgular, çalışma kapsamında gerçekleştirilecek saha çalışmaları, paydaş görüşmeleri, anketler ve çalıştay aracılığıyla elde edilecek birincil verilerle birlikte değerlendirilecek ve gerekli görülen hususlarda yerinde doğrulanacaktır.

Mevcut durum analizinin yalnızca mevcut verilerin derlenmesiyle sınırlı kalmaması; elde edilen bulguların Sakarya'nın mevcut kapasitesi ile gelecekte ortaya çıkabilecek ihtiyaç ve eğilimler birlikte değerlendirilerek öncelikli müdahale alanlarının belirlenmesine altlık oluşturması esastır.

2. **Saha Çalışmaları:** Çalışmanın masa başı araştırma ile sınırlı kalmaması amacıyla yüklenici tarafından kapsamlı bir saha çalışma programı hazırlanacak ve İdarenin onayına sunulacaktır.
Saha çalışma programında en az;
   - Ziyaret edilmesi planlanan ilçe, kırsal yerleşim ve tarımsal üretim alanları,
   - İncelenecek üretim ve faaliyet türleri,
   - Görüşülmesi planlanan kurum, kuruluş ve paydaş grupları,
   - Gerçekleştirilecek saha gözlemleri,
   - Saha çalışmasının tarihleri,
   - Görev alacak uzmanlar,
   - Kullanılacak görüşme ve gözlem formları

   belirtilecektir.
   Saha çalışmaları kapsamında Sakarya'nın farklı ilçelerinde ve farklı üretim özelliklerine sahip kırsal ve tarımsal alanlarda yerinde incelemeler gerçekleştirilecektir. Saha seçiminde farklı üretim desenlerinin, farklı kırsal koşulların, mevcut sorunların ve iyi/yenilikçi uygulamaların temsil edilmesine dikkat edilecektir.
   Saha ziyaretlerinde mümkün olduğu ölçüde;
   - Tarımsal üretim alanları,
   - Üretici işletmeleri,
   - Kooperatifler ve üretici örgütleri,
   - Tarımsal ürün işleme ve depolama tesisleri,
   - Kırsal ekonomik faaliyetler,
   - Yenilikçi ve iyi uygulama örnekleri,
   - Sorunların yoğun olarak yaşandığı alanlar

   yerinde incelenecektir.
   Yerinde gözlemlerde; üretim yöntemleri, su ve enerji kullanımı, kaynak verimliliği, tarımsal atıkların yönetimi, iklim kaynaklı riskler, uyum uygulamaları, yenilenebilir enerji kullanımı, dijital ve akıllı tarım uygulamaları, ürünlerin işlenmesi/depolanması/pazarlanması ve döngüsel ekonomi potansiyeli gibi konular değerlendirilecektir.
   Paydaş analizi kapsamında kamu kurumları ve yerel yönetimlerin yanı sıra üniversiteler, meslek kuruluşları, üretici birlikleri, kooperatifler, özel sektör temsilcileri, tarımsal işletmeler ve ilgili diğer paydaşlar belirlenecektir.
   En az 20 ilgili paydaş ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilecektir. Görüşmelerin yalnızca kamu kurumlarıyla sınırlı tutulmaması; tarımsal üretimin farklı aşamalarında yer alan aktörlerin de çalışmaya dahil edilmesi sağlanacaktır.
   Saha çalışmaları ve görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular kayıt altına alınacak; saha ziyareti tarihi ve yeri, görüşülen paydaş, görüşme konusu, temel tespitler ve ihtiyaç duyulması halinde görsel kayıtları içeren saha çalışma kayıtları oluşturulacaktır.
   Saha çalışmalarında Sakarya'nın kırsal ve tarımsal yapısındaki ilçeler arası farklılıkların ve farklı üretim desenlerinin dikkate alınması esastır. Saha ziyaretleri ve veri toplama çalışmaları, yalnızca merkez ilçeler veya kolay erişilebilir alanlarla sınırlı tutulmayacak; çalışma konusu açısından anlamlı farklılıklar gösteren ilçeleri ve kırsal alanları kapsayacak şekilde planlanacaktır.
   İlçe ve saha seçiminin gerekçesi, Saha Çalışma Planında açıklanacaktır.
   Saha çalışmalarının tamamlanmasını müteakip ayrı bir Saha Çalışmaları Raporu hazırlanacaktır. Raporda en az;

- gerçekleştirilen saha ziyaretlerinin tarihleri,
- ziyaret edilen ilçe ve alanlar,
- ziyaret edilen kurum/işletme/üretim alanları,
- görüşülen paydaşlar,
- gerçekleştirilen görüşme ve anketlerin sayısı,
- saha gözlemleri,
- tespit edilen sorunlar ve ihtiyaçlar,
- mevcut uygulamalar ve iyi uygulama örnekleri,
- saha bulgularının mevcut doküman ve verilerle karşılaştırılması,
- fotoğraf ve diğer uygun görsel kayıtlar,
- saha çalışmalarından elde edilen temel sonuçlar

yer alacaktır.

Söz konusu rapor, mevcut durum analizi ve Yeşil Dönüşüm Eylem Planı hazırlanmasında temel girdilerden biri olarak kullanılacaktır.

Saha çalışmalarının, Yüklenici/Danışmanın teklifinde ve iş programında belirtilen uzman personel tarafından veya uzman personelin doğrudan koordinasyonu ve katılımı altında gerçekleştirilmesi esastır. Saha çalışmalarında görev alacak personelin görev ve sorumlulukları çalışma başlangıcında Yararlanıcıya bildirilecektir.

3. **Anket Çalışması:** En az 200 adet anket uygulanacaktır. Anket çalışması; Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanlarında mevcut durum, sorunlar, ihtiyaçlar, beklentiler, potansiyeller ve öncelikli müdahale alanlarının belirlenmesine yönelik olarak tasarlanacak ve gerçekleştirilecektir. Söz konusu anket çalışması çevrimiçi veya gerekli olması durumunda yüz yüze de uygulanabilecektir.

   Anket katılımcılarının; kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, özel sektör, çiftçiler ve diğer üreticiler, kooperatifler ve üretici örgütleri, üniversiteler, meslek kuruluşları, kırsal alanda faaliyet gösteren işletmeler ve vatandaşlar gibi farklı paydaş ve hedef gruplarını mümkün olduğunca temsil etmesi sağlanacaktır.

   Katılımcıların belirlenmesinde ilçe, kırsal/kentsel alan, sektör, üretim/faaliyet türü ve paydaş grubu çeşitliliği dikkate alınacaktır. Anketlerin hedef gruplara ve farklı coğrafi alanlara dağılımı, çalışma başlamadan önce Yüklenici/Danışman tarafından hazırlanacak Anket Uygulama ve Örneklem Planı ile ortaya konulacak ve Yararlanıcının onayına sunulacaktır.

   Anket formu; mevcut uygulamalar, sürdürülebilir tarımsal üretim, doğal kaynakların kullanımı, su ve enerji verimliliği, tarımsal atıkların yönetimi, iklim değişikliğinin etkileri ve uyum, dijital ve teknolojik uygulamalar, döngüsel ekonomi, üretim ve pazarlama sorunları, ihtiyaçlar, fırsatlar ve öncelikli müdahale alanları gibi çalışma konusu ile ilişkili hususları kapsayacak şekilde hazırlanacaktır.

   Anket uygulaması sırasında katılımcının bulunduğu ilçe/kırsal alan, paydaş veya katılımcı grubu ve çalışmanın analiz edilmesi açısından gerekli diğer demografik, sektörel veya faaliyet alanına ilişkin bilgiler uygun şekilde kayıt altına alınacaktır. Kişisel verilerin işlenmesini gerektiren durumlarda ilgili mevzuata uygun hareket edilecektir.

   Anket sonuçları elektronik ortamda analiz edilebilir, sınıflandırılabilir ve doğrulanabilir bir veri seti haline getirilecek; verilerin ilçe, katılımcı grubu, sektör/faaliyet alanı ve gerekli görülen diğer değişkenler itibarıyla değerlendirilmesine imkan sağlanacaktır.

   Anket sonuçları; mevcut durum ve doküman analizi, saha gözlemleri, yüz yüze paydaş görüşmeleri ve çalıştay çıktıları ile birlikte değerlendirilecek; elde edilen bulgular öncelikli sorunların, ihtiyaçların, fırsatların ve müdahale alanlarının belirlenmesinde kullanılacaktır.

Yüklenici/Danışman tarafından anket uygulama sürecine ilişkin olarak; uygulanan toplam anket sayısı, katılımcıların paydaş gruplarına ve ilçelere göre dağılımı, uygulama yöntemi ve temel bulguları içeren Anket Uygulama ve Analiz Raporu hazırlanarak Yararlanıcıya sunulacaktır.

4. **Çalıştay ve Çalıştay Raporu:** Çalışmanın ara bulgularının ilgili paydaşlarla değerlendirilmesi ve öncelikli konuların katılımcı yöntemlerle belirlenmesi amacıyla bir çalıştay gerçekleştirilecektir.
   Yüklenici çalıştayın içerik, metodolojik hazırlıklarından ve moderasyonundan sorumlu olacaktır.
   Bu kapsamda yüklenici tarafından;
   - Katılımcı profili ve önerilen paydaş listesi,
   - Çalıştay gündemi ve akış programı,
   - Tematik çalışma masaları,
   - Tartışma başlıkları ve sorular,
   - Kullanılacak formlar ve çalışma materyalleri,
   - Moderasyon yöntemi,
   - Değerlendirme ve sonuçlandırma yöntemi

   hazırlanacaktır.
   Çalıştay kapsamında mevcut sorunlar ve ihtiyaçlar, öncelikli müdahale alanları, çözüm önerileri, kurumsal sorumluluklar, iş birliği alanları ve uygulanabilecek proje/faaliyet fikirleri değerlendirilecektir.
   Çalıştay sonuçları analiz edilerek raporlanacak ve sonraki stratejik çerçeve ve eylemlerin oluşturulmasında kullanılacaktır. Söz konusu çalıştay masrafları Sakarya Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılanacaktır.

5. **Öncelikli Müdahale Alanlarının Belirlenmesi ve Stratejik Çerçevenin Oluşturulması** Doküman analizi, saha çalışmaları, paydaş görüşmeleri, anketler ve çalıştay sonuçları birlikte değerlendirilerek Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanlarında öncelikli gelişme ve müdahale alanları belirlenecektir.
   Bu kapsamda özellikle;

   - İklim değişikliğine dayanıklı ve uyumlu tarımsal üretim,
   - Su ve toprak kaynaklarının korunması ve verimli kullanımı,
   - Girdi ve enerji verimliliği,
   - Tarımsal atıkların azaltılması ve döngüsel ekonomi,
   - Yenilenebilir enerji kullanımı,
   - Akıllı tarım ve dijitalleşme,
   - Biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması,
   - Sürdürülebilir üretim yöntemleri,
   - Tarımsal ürünlerde katma değer yaratılması,
   - İşleme, depolama ve pazarlama kapasitesinin geliştirilmesi,
   - Üretici örgütlenmesinin güçlendirilmesi,
   - Kırsal ekonomik dayanıklılığın artırılması

   gibi alanlar değerlendirilecektir.
   Belirlenen müdahale alanları; mevcut ihtiyaç, etki potansiyeli, uygulanabilirlik, kaynak ihtiyacı ve ilgili paydaşların kapasitesi dikkate alınarak önceliklendirilecek ve mümkün olduğunca kısa, orta ve uzun vadeli olarak sınıflandırılacaktır.
   Belirlenen öncelikli müdahale alanları doğrultusunda, Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanlarında sürdürülebilir üretim ve yeşil dönüşüm yaklaşımını destekleyecek stratejik amaçlar ve hedefler oluşturulacaktır.
   Stratejik amaç ve hedefler belirlenirken;

- Sürdürülebilir tarımsal üretim,
- Su ve kaynak verimliliği,
- İklim değişikliğine uyum ve dayanıklılık,
- Tarımsal atıkların yönetimi ve döngüsel ekonomi,
- Yenilenebilir enerji,
- Akıllı tarım ve dijitalleşme,
- Katma değerli üretim,
- Kırsal ekonomik dayanıklılık,
- Üretici kapasitesinin ve iş birliğinin geliştirilmesi

gibi konular dikkate alınacaktır.

Her bir stratejik hedef için mümkün olduğunca ölçülebilir göstergeler oluşturulacak ve hedeflerin izlenebilirliği sağlanacaktır.

Stratejik amaç ve hedeflerin belirlenmesinde masa başı analizlerinin yanı sıra saha çalışmaları, paydaş görüşmeleri, anket sonuçları ve çalıştay çıktılarından elde edilen bulgular esas alınacaktır.

6. **2027–2032 Dönemine Yönelik Faaliyet, Eylem ve Stratejik Yol Haritasının Oluşturulması:** Belirlenen stratejik amaç ve hedefler doğrultusunda 2027–2032 döneminde uygulanabilecek faaliyet ve eylemler ortaya konulacaktır.

   Her bir faaliyet/eylem için mümkün olduğunca;

   - İlgili sorun veya ihtiyaç,
   - Müdahale alanı,
   - Faaliyet/eylem tanımı,
   - Sorumlu kurum/kuruluş,
   - İş birliği yapılabilecek kurum ve kuruluşlar,
   - Öncelik düzeyi,
   - Uygulama dönemi,
   - Beklenen çıktı ve sonuçlar,
   - Performans göstergeleri,
   - Gerekli kaynak ve finansman ihtiyacı,
   - Yararlanılabilecek ulusal/uluslararası destek ve finansman imkanları

   belirlenecektir.

   Faaliyet ve eylemler, uygulanabilirlik ve kurumların mevcut yetki, görev ve kapasiteleri dikkate alınarak oluşturulacaktır.

   Bu kapsamda hazırlanacak çalışma, Sakarya'nın kırsal ve tarımsal alanlarında yeşil dönüşüm perspektifinden sürdürülebilir tarıma ilişkin stratejik çerçeveyi, öncelikleri, hedefleri ve 2027–2032 dönemindeki uygulama adımlarını bütüncül şekilde ortaya koyacaktır.

7. **İzleme ve Değerlendirme Mekanizmasının Oluşturulması:** Belirlenen amaç, hedef ve eylemlerin uygulama sürecinin takip edilebilmesi amacıyla bir izleme ve değerlendirme mekanizması oluşturulacaktır.

   Bu kapsamda;

   - Performans göstergeleri,
   - Veri kaynakları,
   - Veri toplama ve güncelleme yöntemi,
   - İzleme periyotları,
   - Sorumlu ve ilgili kurum/kuruluşlar,
   - Raporlama yöntemi,

- Paydaş geri bildirim mekanizmaları belirlenecektir.

İzleme ve değerlendirme mekanizmasının, uygulama sürecinde elde edilen sonuçlar doğrultusunda önceliklerin ve faaliyetlerin güncellenmesine imkan verecek şekilde kurgulanması sağlanacaktır.

8. **Koordinasyon, İlerleme Toplantıları ve Taslak Çalışmanın Sunulması:** Yüklenici ile İdare/proje ekibi arasında çalışma sürecinin koordinasyonunu sağlamak amacıyla ayda en az bir koordinasyon toplantısı gerçekleştirilecektir.
   Toplantılarda;
   gerçekleştirilen çalışmalar,
   - Saha çalışmaları ve paydaş görüşmelerinin durumu,
   - Anket çalışmasının ilerlemesi,
   - Elde edilen temel bulgular,
   - Karşılaşılan sorunlar ve ihtiyaçlar,
   - Bir sonraki döneme ilişkin çalışma programı değerlendirilecektir.

   Her toplantıya ilişkin kısa bir toplantı tutanağı/ilerleme notu hazırlanarak İdareye sunulacaktır.
   Çalışma sürecinde elde edilen tüm bulgular, analizler ve çıktılar birbiriyle ilişkilendirilecek; nihai dokümanda masa başı analizleri, saha çalışmaları, paydaş görüşmeleri, anket sonuçları ve çalıştay çıktıları arasındaki bağlantı açık biçimde gösterilecektir.
   Hazırlanacak taslak çalışma, MARKA'ya sunulmadan önce İdareye sunulacak ve İdarenin görüş ve değerlendirmeleri doğrultusunda gerekli revizyonlar gerçekleştirilecektir.

ÇALIŞMANIN TEMEL UYGULAMA İLKELERİ

- Çalışmanın yalnızca mevcut dokümanların incelenmesine dayalı masa başı bir çalışma olarak yürütülmesi yeterli kabul edilmeyecektir.
- Saha çalışmaları, çalışmanın zorunlu ve ölçülebilir bir bileşeni olacaktır.
- Saha çalışmaları farklı ilçeleri, üretim desenlerini ve kırsal alan özelliklerini mümkün olduğunca temsil edecek şekilde planlanacaktır.
- Saha ziyaretleri ve yüz yüze görüşmeler yüklenicinin uzman ekibi tarafından gerçekleştirilecek veya uzman ekibin doğrudan koordinasyonunda yürütülecektir.
- Saha çalışmalarından elde edilen bulgular raporlarda somut biçimde kullanılacak; yalnızca ziyaret gerçekleştirilmiş olması yeterli kabul edilmeyecektir.
- Stratejik amaç, hedef ve eylemler; doküman analizi, saha çalışmaları, paydaş görüşmeleri, anket ve çalıştay sonuçları ile ilişkilendirilecektir.
- Çalışma kapsamında elde edilen birincil veriler, mümkün olduğunca kaynak, tarih, yer ve paydaş bilgileriyle kayıt altına alınacaktır.
- Hazırlanacak çıktıların Sakarya'nın mevcut koşulları, kurumsal kapasitesi ve uygulanabilirliği ile uyumlu olması esastır.
- Yüklenici, çalışma süresince İdare ile düzenli koordinasyon sağlayacak ve çalışma takvimindeki ilerlemeyi aylık olarak raporlayacaktır.

Danışmanlık hizmeti talep edildiği durumda hizmeti verecek firma (Yüklenici) için aşağıdaki durum geçerli olacaktır:

Teknik Destek başvurusuna ilişkin faaliyet tamamlandığında Yüklenici'den başvuru konusuyla ilgili bir teknik rapor (araştırma raporları, envanter çalışmaları, eylem planı, yol haritası ve strateji belgesi vb. konuları içeren) talep edilmektedir. Sunulan raporda Ajans tarafından talep edilecek olası güncellemelerin tamamlanması zorunlu olup hazırlanan rapora onay verilmeden proje kapanışı yapılmayacaktır. Hazırlanan rapor alıntı programında incelemeye tabi tutulacaktır. Raporu hazırlayanların gerçek kişi ve unvan bilgilerinin rapora eklenmesi ve Ajansa teslim edilecek raporun hazırlayanlar tarafından ıslak imzalı olarak sunulması zorunludur. Ajans tarafından işin kısmi olarak tamamlandığına kanaat getirilen durumlarda, Ajans işin tamamlanan kısmına uygun oranda ödeme yapma hakkını saklı tutar. Hazırlanacak işin satınalma sözleşmesi ekinde Yüklenici'ye sunulacak kontrol listesindeki kriterlere uygun olarak hazırlanması talep edilmekte olup kontrol ve onay süreci bu liste dikkate alınarak tamamlanacaktır.

- Değerlendirme Kontrol Listeleri

4. Danışmanlık hizmeti sağlayacak firma/uzmanda aranan şartlar:

- Proje ekibinin en az 3 uzmandan oluşması.
- Ekipte ziraat mühendisliği, tarım ekonomisi, tarımsal bilimler veya benzeri alanlardan mezun ve tarım/kırsal kalkınma konusunda deneyimli en az bir uzmanın bulunması.
- Ekipte çevre, iklim değişikliği, sürdürülebilirlik, enerji, kaynak verimliliği veya ilgili alanlarda eğitim ya da çalışma deneyimi bulunan en az bir uzmanın bulunması.
- Ekipte şehir ve bölge planlama, iktisat, işletme, kamu yönetimi, bölgesel kalkınma veya benzeri alanlardan mezun ve stratejik planlama, eylem planı, yol haritası veya politika geliştirme konularında deneyimli en az bir uzmanın bulunması.
- Uzmanlardan en az birinin saha çalışması, anket, paydaş görüşmesi veya çalıştay süreçlerinde deneyiminin bulunması.
- Uzmanlardan en az birinin daha önce tarım/kırsal kalkınma ile yeşil dönüşüm, sürdürülebilirlik veya iklim değişikliği konularına ilişkin alan benzer nitelikte bir çalışma gerçekleştirmiş olması.

5. Danışmanlık hizmeti sağlayacak firma/uzmanda aranan referanslar:

Yukarıda belirtilen danışmanlık faaliyeti içeriği ve aranan şartlara ilişkin hususları ispatlayıcı dokümanları sunabilmek.

(Yukarıda talep edilen ve belge sunulması gereken durumlar firmalar tarafından belgelenmediği takdirde firmanın verdiği teklif dikkate alınmayacaktır.)

6. Diğer Hususlar

- Teknik destek kapsamında danışmanlık ve/veya eğitim ile ilgili uzman masrafları dışında herhangi bir maliyet uygun maliyet değildir. Eğitim süresince kullanılacak malzemenin, ekipmanın, eğitim yerinin, eğitime katılacak kişilerin, eğitim esnasında yapılması düşünülen ikramların organizasyonu ve diğer tüm yan giderler başvuru sahibi kurumun sorumluluğundadır. Ajansın bu konuda hiçbir yükümlülüğü yoktur.
- Satın almaya dair Ajans kararı nihaidir.
- Proje faaliyetlerinin verimli geçmesi ve uygulamada herhangi bir uyuşmazlık yaşanmaması için, Ajansın satın alma kararını taraflara bildirmesinden itibaren 3 (üç) iş günü içinde Yüklenici ile Yararlanıcı içerik ve uygulama takvimi üzerinde mutabakat sağlar. Nihai içerik ve uygulama takvimi Yüklenici ile Ajans arasında yapılacak sözleşmeye derç edilir. Ajansa sunulan nihai içerik ve uygulama takvimi üzerinde, Ajansın bilgisi ve onayı dışında herhangi bir değişiklik yapılması hâlinde; Ajansın, uygun göreceği tedbirleri alma ve yararlanıcıya başvuru yasağı uygulama hakkı saklıdır.
- Proje faaliyetleri, Ajans ile Yüklenici arasında yapılacak sözleşmenin tarihinden itibaren 6 (altı) ay içinde tamamlanmalıdır. Yararlanıcı, teknik destek faaliyetinin tamamlanmasını müteakip en geç 30 (otuz) gün

içerisinde nihai raporunu Ajansa sunmalıdır. Nihai raporunu zamanında teslim etmeyen kurumlar bir sonraki Teknik Destek Programı'ndan faydalanamayacaktır.

- Proje kapsamında (varsa) analiz çalışması, ön fizibilite vb. rapor niteliğinde hazırlanan materyal(ler) Ajansın onayı alınmadan ve kaynak gösterilmeden Ajans dışı kişi, kurum, kuruluşlarca herhangi bir yerde herhangi bir şekilde kullanılamaz.
- Proje kapsamında (varsa) analiz çalışması; ön fizibilite vb. rapor niteliğindeki çalışmanın (çalışmaların) sonuçları ve çalışma sürecinin, Yüklenici Firma/Uzman tarafından Ajans yetkililerine, taraflarca uygun görülen bir tarihte fiziki veya sanal olarak gerçekleştirilecek toplantıda açıklaması talep edilebilecektir. Proje kapsamında yapılan çalışmalar, Ajansın belirlediği formatta Yüklenici'den basılı olarak talep edilebilecektir. Proje kapanışı ve ödeme işlemleri, bahse konu işlemlerin gerçekleştirilmesinin ve Başvuru Sahibi'nin Nihai Raporu Ajans'a sunmasının ardından tamamlanacaktır.
- Danışmanlık içerikli projelerde, yapılacak çalışmanın niteliğinin gerektirdiği sayıda saha ziyareti gerçekleştirilmesi zorunludur. Saha çalışması gerçekleştirilmeden uzaktan tamamlanan projelerin kapanışı yapılmayacaktır.